

Anvisning för kodning vid undernäring

Innehåller information om urval av koder ur ICD-10-SE, relevanta vid undernäring och andra kostrelaterade tillstånd, samt exempel på kodning

Denna publikation skyddas av upphovsrättslagen. Vid citat ska källan uppges.
För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovsmannens tillstånd.

Publikationen finns som pdf på Socialstyrelsens webbplats. Publikationen kan också
tas fram i alternativt format på begäran. Frågor om alternativa format skickas till
alternativaformat@socialstyrelsen.se

Publikationen ges ut av enheten för klassifikationer och terminologi, avdelningen för
register och statistik.

ISBN 978-91-7555-594-2
Artikelnummer 2022-8-8079
Publicerad www.socialstyrelsen.se, augusti 2022

Förord

Dessa anvisningar gäller vid diagnosklassificering med *Internationell statistisk klassifikation av sjukdomar och relaterade hälsoproblem (ICD-10-SE)*.

Anvisningarna riktar sig till dem som klassificerar diagnoser på nationell, regional och lokal nivå.

Klassificeringsanvisningarna kan tillämpas av samtliga yrkeskategorier inom vård- och omsorg. Syftet med anvisningarna är att skapa förutsättningar för att klassificering av sjukdomar och andra hälsoproblem ska kunna ske på ett enhetligt sätt, vilket möjliggör tillförlitlig uppföljning. Målet är en god kodningskvalitet, d.v.s. att kodningen överensstämmer med diagnosformuleringen och görs på samma sätt i hela Sverige.

Innehåll

Förord.....	3
Inledning	5
Exempel på kodning med ICD-10-SE vid undernäring	5
Lätt undernäring.....	5
Måttlig undernäring.....	5
Svår undernäring.....	5
Exempel på kodning med ICD-10-SE vid andra kostrelaterade tillstånd .	6
Anorexi	6
Olämplig diet och olämpliga matvanor	6
Otillräckligt intag av föda och vatten	7
Onormal viktförlust	7

Inledning

I ICD-10-SE finns koder för att klassificera undernäring och andra kostrelaterade tillstånd. Detta dokument redovisar exempel för att ge vägledning till hur dessa koder ska användas. Anvisningen är inte heltäckande och även andra exempel kan förekomma.

Exempel på kodning med ICD-10-SE vid undernäring

Det finns flera orsaker till undernäring. Den kan vara sjukdomsrelaterad eller orsakad av bristen på mat, men också bero på socioekonomiska eller psykologiska faktorer. Undernäring är inte alltid är synlig, utan kan även förekomma vid övervikt och fetma¹. I journalen är det viktigt att dokumentera hur man fastställt att undernäring föreligger.

Följande exempel avser kodning vid lätt, medelsvår och svår undernäring.

Lätt undernäring

Exempel: En man söker vård för depression. Efter en period av sex månader bedömer läkaren att det också föreligger en viss viktnedgång till följd av ett minskat näringsintag.

Huvuddiagnos: F32.1 Medelsvår depressiv episod
Bidiagnos: E44.1 Lätt protein-energiundernäring

Måttlig undernäring

Exempel: En kvinna som på grund av kvarstående symtom efter en tidigare cerebral infarkt har svårt att tugga och svälja. Betydande viktnedgång de senaste sex månaderna. Viss muskelförlust.

Huvuddiagnos: E44.0 Måttlig protein-energiundernäring
Bidiagnoser: R13.9 Sväljningssvårigheter
I69.3 Sena effekter av cerebral infarkt

Svår undernäring

Exempel: En kvinna med livmodercancer läggs in på vårdavdelning på grund av försämrat hälsotillstånd, till följd av svårigheter att få i sig mat. Utredning visar en betydande viktörlust under kort tid och en svår förlust av muskelmassan.

Huvuddiagnos: E43.9 Svår protein-energiundernäring
Bidiagnos: C54.- Malign tumör i livmoderkroppen

Exempel på kodning med ICD-10-SE vid andra kostrelaterade tillstånd

Det finns koder för andra tillstånd som har ett samband med aktuellt kostintag, utan att det bedöms som undernäring. När tillståndet är ett problem och relevant för vårdkontakten kan dessa koder användas som tillägg till koden för det aktuella sjukdomstillståndet.

Risk för undernäring kan betraktas som ett medicinskt tillstånd med en ökad risk för sjuklighet och dödlighet¹. Tillståndet kan beskrivas med text i journalen även om det saknas en diagnoskod.

Anorexi

Det är viktigt att skilja mellan *R63.0 Anorexi* som avser allmän aptitlöshet/aptitförlust och *F50.0 Anorexia nervosa* som är ett psykiatriskt tillstånd

Ett tillstånd med aptitlöshet kan kodas *R63.0 Anorexi* när det bedöms som relevant för vårdkontakten, även om varken undernäring eller något psykiatriskt tillstånd föreligger.

Kodning: R63.0 Anorexi

Exempel 1

En person som aldrig känner sig hungrig och därför inte äter

Exempel 2

En person som på grund av bortfall av smaksinnet tappat aptiten

Olämplig diet och olämpliga matvanor

I samband med hälsoutredningar, kost- och viktrådgivning m.m. kan man behöva ange en kod för att beskriva olämpliga kostvanor.

Kodning: Z72.4 Olämplig diet och olämpliga matvanor

Exempel 1

En person vars energiintag är högre än energibehov relaterat till daglig konsumtion av stora mängder läsk

Exempel 2

En person som följer en ensidig diet och därför riskerar näringsbrist

Otillräckligt intag av föda och vatten

Ett tillstånd där en person inte får i sig tillräckligt med energi och näring via kosten, ska kodas om risk för undernäring föreligger eller om det av annan anledning är relevant för vårdtillfället.

Kodning: R63.6 Otillräckligt intag av föda och vatten

Exempel 1

En person som tränar fysiskt på extrem nivå, men inte anpassat sin kost till den ökade energi- och vätskemängd som behövs för att kompensera för den ökade energi- och vätskeförbrukningen

Exempel 2

En person med otillräckligt näringsintag på grund av svårigheter att svälja

Exempel 3

En person som har svårt att äta på grund av nedsatt tandstatus

Onormal viktförlust

En situation då en patient har tappat vikt, men anledningen till viktförlusten inte är känd.

Kodning: R63.4 Onormal viktförlust

Exempel

En person som av oförklarliga skäl tappat vikt trots att hen inte har ändrat sina levnadsvanor. Innan utredning och orsak till viktförlust har kunnat fastställas behöver tillståndet kodas.

¹ **Att förebygga och behandla undernäring.** Kunskapsstöd i hälso- och sjukvård och socialtjänst. Socialstyrelsen 2020.